

LANDSBYGD

– ANTAGET AV RIKSTINGET 2019 –

K
D

—

INNEHÅLL

INLEDNING	2
FÖRETAGANDE I HELA LANDET	4
Minska företagens regelkrångel	4
Personalägande	6
Bevara ägande- och brukanderätten till skogen	6
Utveckla BESÖKSnäringen	7
Yrkesutbildningarna är nödvändiga	8
LANDSBYGDEN FÖRUTSÄTTNING FÖR GRÖN HÅLLBAR EKONOMI	8
Biomassa från skogen	8
Tullfrihet för förnybar energi	10
Snabbspår för strategiska klimatprojekt	10
Värna småskalig vattenkraft	10
JORDBRUKET	11
Minska produktionskostnader	12
Landsbygdsprogrammet	12
Nej till införsel av sjuka djur	13
Norrlandsstödet	14
Bondens rätt vid exploatering	14
TRYGGHETEN PÅ LANDSBYGDEN	14
Polisen ska ingripa vid brott	15
Tullen	16
Stoppa djurrättsbrottsligheten	17
STÄRKT SJUKVÅRD PÅ LANDSBYGDEN	18
En jämlik och nära primärvård i hela landet	18
Säkrad bemanning inom sjukvården i gles- och landsbygd	19
Patientnära hotell inför förlossningen	19
BOENDET PÅ LANDSBYGDEN	19
Byggande	20

Avloppshanteringen	21
FUNGERANDE INFRASTRUKTUR	23
Skynda på uppgradering till BK4-vägar	23
Förbättrat underhåll för landets vägar	23
Enskilda vägar	24
Ge kommuner rätt att införa "bompeng"	24
Upphandla regionala flyglinjer	24
Bredband	25
MOBILITET TILL RIMLIGA KOSTNADER	26
En ny modell för vägtrafikbeskattning	26
Rättvisa reseavdrag	26
Bonus för konvertering till förnybart	27
Uppmuntra andrahandsmarknad för miljöbilar i Sverige	27
Vätgasproduktion i norra Sverige	28
FUNGERANDE POSTSERVICE	28
JAKT	28
Vildsvin	29
LEVANDE SKÄRGÅRD	30
KOMMUNERNAS EKONOMI	33
NEJ TILL MYNDIGHETSAKTIVISM	33

INLEDNING

Klyftan mellan stad och land växer. Skillnaderna i livsstil, värderingsmönster och materiella intressen mellan storstadsbor och landsbygdsbor skaver allt mer. Detta hänger samman med att skillnaderna i livsvillkor mellan stad och land ökar. De politiska besluten uppfattas ofta som fattade utan insikt i landsbygdens förhållanden.

Att människor som lever under olika betingelser har olika synsätt på samhället är inte konstigt. Däremot blir det ett problem om hänsyn inte tas till de olika livsvillkoren vid fördelning av resurser samt vid lagstiftning och lagtolkning. Politikens innehåll innebär ofta

att problem vältras över på landsbygden, som exempelvis förväntas dra det tyngsta lasset i klimatomställningen och i flyktingmottagandet.

Som en följd av det moderna industrisamhällets framväxt är idag många människor i glesbygd och landsbygd beroende av bilen för att kunna ta sig till arbetsplatser, skolor, hälsovård och service av olika slag. Därigenom är man mer känslig för de stigande drivmedelspriserna. Vi har alla ett ansvar för omställningen till ett hållbart samhälle, men det är viktigt att de politiska styrmedlen utformas med ödmjukhet inför de olika förutsättningarna i innerstaden och på landsbygden.

Under de senaste fem åren med rödgrönt styre har klyftan mellan stad och land vidgats ytterligare. De myndigheter som mest behövs drar sig tillbaka från landsbygden.

Polisens allt mer ansträngda resurser innebär att stora delar av landet mer eller mindre blir polisfria. Otryggheten på landsbygden ökar. Stöld och inbrott av olika slag är vanliga. Regeringen har, trots återkommande löften, inte lyckats få bukt med stöldligorna. Denna oförmåga fortgår trots återkommande larm om hur tulltjänstemännen bara kan stå och se på medan stulna traktorer och annat stöldgods rullar ut ur landet.

BB-avdelningar läggs ner, vilket gör att gravida kvinnor måste resa allt längre när det är dags att föda. För att möta denna utveckling har ABF startat en kurs i bilförlossning.

Post är en viktig samhällsservice, särskilt i glesbygden och för många äldre. Rapportering om brister inom sortering och utdelning av post väcker oro och besvikelse hos dem som är beroende av posten på olika sätt.

Kommunalskatten har trendmässigt ökat mer i de glesaste delarna av vårt land än i storstadsområdena¹. Mellan 2014 och 2019 ökade skattegapet mellan landsbygdskommuner och storstadskommuner med 26 öre, vilket motsvarar ungefär 600 kronor per invånare och år².

Miljöskatter av olika slag, även om de var för sig har en miljöstyrande effekt, kan sammantaget slå hårdare mot landsbygdsborna än storstadsborna. Samtidigt vore det inte hållbart att alla människor bodde i städerna; detta är en självmotsägelse.

Lönsamheten inom jordbruket har inte lyckats lyfta så att näringen kan hantera större motgångar liknande torkan 2018. Hanteringen av utbetalningarna av EU-ersättningarna till jordbruket har varit under all kritik. Många jordbruksföretagare har legat ute med summor motsvarande halva årsvinsten.

Regeringen har varit oförmögen att hantera den växande vildsvinsstammen och de problem som den för med sig. Däremot har regeringen agerat för att försvåra för svenska jägare och

¹ Framför allt i norra Sverige, baserat på siffror från SCB för perioden 1995-2019

² Beräknat utifrån den genomsnittliga inkomsten av tjänst per invånare i riket

sportskyttar genom att driva igenom en överimplementering av EU:s vapendirektiv. Det är frustrerande att regeringen fokuserar på tom symbolpolitik i stället för att på allvar stoppa flödet av illegala vapen och den ökade grova vapenbrottsligheten i landet. Eftersom lagliga vapen inte används i kriminella sammanhang skulle påverkan på skjutningarna runt om i vårt land vara obefintlig även om samtliga lagliga vapenägare lämnade in sina vapen.

Tolkningar av regelverk har drabbat bland andra innehavare av enskilda avlopp, legala vapenägare, skogsägare samt ägare till småskaliga vattenkraftverk. De som lever och verkar på landsbygden är ofta i hög grad utlämnade till inställningen hos olika myndighetspersoner på ett sätt som sällan har sin motsvarighet i livet i städerna.

Nu behövs en ändrad politisk kurs så att även landsbygdens perspektiv får genomslag i rikspolitiken. Landsbygdsbornas konkreta behov av en fungerande vardag måste erkännas fullt ut.

Rätt utformad kan politiken tillvarata landsbygdens stora potential på ett sätt som vore till gagn för alla i Sverige. Det är på landsbygden vi finner nyckeln till en hållbar omställning av ekonomin från en fossildominerad tillvaro till en uthållig användning av energi och material. På landsbygden finns energikällorna, mineralerna som behövs i den hållbara tekniken och den växtlighet som tillhandahåller livsmedel, energi, rekreation och inte minst en livsmiljö för de arter som vi delar vårt land med.

Landsbygden kan erbjuda det som allt fler människor vill ha men som är svårt att få i stan, exempelvis rimliga boendekostnader, trygghet och naturupplevelser. Genom att lyfta undan de hinder som idag finns för livet på landet kan vi få en positiv utveckling som förstärker sig själv.

Här presenteras politiska förslag som Kristdemokraterna anser behövs för att skapa förutsättningar för hela vårt land att vara livskraftigt.

FÖRETAGANDE I HELA LANDET

Möjligheten att starta och driva lönsamma företag är avgörande för ekonomisk utveckling i hela landet. Eldsjälar som brinner för en idé kan betyda mycket för en bygds utveckling. Kristdemokraterna vill ge dem verktyg så att dessa idéer kan förverkligas. Människor och företag ska kunna utvecklas i hela landet. Företagare på landsbygden möter i dag olika former av hinder. En del problem delar de med alla svenska företagare medan andra problem är mer specifika för landsbygden.

MINSKA FÖRETAGENS REGELKRÅNGEL

FÖRSLAG:

1. En handlingsplan med mätbara mål för minskat regelkrångel ska genomföras.
2. När en ny regel införs ska en gammal regel tas bort.
3. Undvik överimplementering av EU-regler.
4. Utred hur Sverige kan arbeta med strukturerade grannkontroller för att se om svenska företag är missgynnade.
5. Inför servicegarantier för företagens kontakter med myndigheter.
6. Avskaffa kravet på personalliggare i sin nuvarande form.

7. Tillåt gårdsförsäljning av egenproducerade alkoholhaltiga drycker inom ramen för alkoholmonopolet.

Landsbygdens näringsliv är starkt präglad av små och medelstora företag. Växande regelbördor slår hårt mot näringslivet och hämmar tillväxtpotentialerna. Inte minst drabbas de mindre företagen. I snitt tvingas företagare lägga tio timmar i veckan på administration och sex av tio företagare upplever regler som ett tillväxthinder.

Arbetet mot regelkrångel måste ges högre prioritet. Det behövs en sammanhållen handlingsplan med tydliga mätbara mål kring hur regelbelastningen ska minska. För att säkerställa att planen följs ska regeringen återkommande redovisa för riksdagen hur arbetet fortlöper.

Modeller som skyddar mot ständigt växande pålagor ska användas. Här kan Sverige lära av andra länder. Vi vill införa principen ”en regel in, en regel ut”, som bland annat tillämpas i Tyskland, och som innebär att när nya regler införs ska regellättnader genomföras i minst samma omfattning.

Ungefär hälften av reglerna kommer från EU. Överimplementering av EU-lagstiftning i svensk rätt ska motverkas. Vi anser att grundprincipen ska vara att införa EU-regler enligt miniminivå, så att svenska företag får rimliga konkurrensvillkor. Vid avsteg från principen ska tydlig motivering krävas. Sverige måste också bli bättre på att säkra att existerande regler är konkurrenskraftiga. I Danmark genomförs på ett strukturerat sätt så kallade grannkontroller (nabotjek). Dansk implementering av en EU-lag jämförs med hur grannländer eller andra relevanta länder har gjort, detta för att se om danska företag är missgynnade och föreslå förändring. Näringslivet är involverat i processen. Vi vill utreda hur Sverige kan arbeta med strukturerade grannkontroller.

Kontakten med myndigheter måste bli smidigare. Företag ska bara behöva lämna en uppgift en gång till myndigheterna, därefter ska uppgiften slussas vidare till andra aktuella myndigheter om så behövs. Vi vill införa servicegarantier för företagen i syfte att bidra till snabbare, kvalitativare och mer förutsägbar myndighetsservice.

Personalliggaren är det främsta orosmomentet för många företagare. Alla som driver eller har drivit företag eller arbetat inom till exempel restaurangbranschen på senare år känner till personalliggaren. Det är en bok, eller i bästa fall ett digitalt system, där alla som finns på arbetsplatsen ska skriva in sig vid arbetspassets början och skriva ut sig vid dess slut. När systemet med personalliggare infördes 2007 fanns det goda skäl att göra detta. Tanken med personalliggarna var att motarbeta svartarbete och fusk, vilket var angeläget för att undvika oseriösa aktörer. Sedan 2007 har nya lagar och regler tillkommit som försvårar fusk, exempel kassaregisterlagen och individuella arbetsgivardeklarationer. För att hålla regelbördan på en rimlig nivå är det viktigt att gamla regler tas bort i minst samma takt som nya tillkommer. Personalliggaren i sin nuvarande form har spelat ut sin roll och innebär i dag oftast en onödigt regelbörda. Dess fortsatta existens kan generellt sett inte längre motiveras. Däremot bör personalliggare fortsatt finnas i ett fåtal riskbranscher, såsom byggsektorn. Vi föreslår därför att kravet på personalliggare i sin nuvarande form avskaffas.

Gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker skulle kunna bidra positivt till utvecklingen av företagandet på landsbygden. För att det ska bli verklighet behöver en politisk lösning

åstadkommas som innebär att gårdsförsäljning av egenproducerade alkoholhaltiga drycker tillåts inom ramen för ett bevarat alkoholmonopol.

Kristdemokraterna är principiellt inte emot gårdsförsäljning av lokalproducerad alkohol i små volymer. Vår ståndpunkt är att Systembolagets detaljhandelsmonopol ska värnas. Frågan har utretts flera gånger och slutsatsen har varit att om enbart svenska tillverkare får sälja sina produkter direkt till konsument på tillverkningsstället är det diskriminerande samt strider mot EU-rätten. Detta med anledning av att ett enskilt land inte får diskriminera utländska producenter eller produkter. Kristdemokraterna har därför ställt sig bakom det tillkännagivande som riksdagen gav till regeringen 2018 om att under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol kan upprätthållas verka för en lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning.

PERSONALÄGANDE

FÖRSLAG:

8. Utred hur företagsnedläggningar kan undvikas genom att öka möjligheterna till personalägan.

Många företag riskerar att behöva läggas ner, helt i onödan. Företagarna blir allt äldre och det blir allt mindre vanligt att deras barn vill ta över verksamheten. Den företagare som vill gå i pension riskerar därmed att behöva likvidera sitt livsverk, trots att det är livskraftigt. Detta problem finns i hela landet, men är störst i glesbygdsområden. I övre Norrland har nästan hälften av företagarna fyllt 65 år.

Fler än var femte företagare planerar att dra sig tillbaka de närmaste fem åren och en tredjedel tror att deras företag då kommer behöva läggas ner. Konsekvenserna kan bli långtgående för hela regioner. När företag läggs ner påverkas företagandet överlag i regionen genom minskad köpkraft eller brutna leverantörskedjor. Det samhällsekonomiska resultatet blir minskade skatteintäkter och högre utgifter för att ta hand om dem som hamnar i arbetslöshet. Mindre samhällen avfolkas och storstadsfixeringen späs på.

Ett möjligt sätt att fortsätta driva företaget när företagaren slutar är att de anställda tar över ägandet. I andra länder är det vanligt att de anställda köper aktier i företaget men i Sverige behöver mer göras för att underlätta medarbetarägda företag. Vi vill därför tillsätta en utredning som prövar förutsättningarna för modeller som varit framgångsrika i andra länder. Utgångspunkten för utredningen ska vara att den företagsamhet som finns – framför allt på landsbygden – ska kunna leva vidare och växa.

Studier har visat att det skapas fler jobb vid ägarskiftet än vid nystarter. Dessutom visar företag som genomgår ägarskifte högre överlevnadsgrad jämfört med nystartade företag. Detta visar det samhällsekonomiskt bärkraftiga i att fortsätta driva ett företag sedan ägaren går i pension. Att välfungerade verksamheter läggs ner innebär att jobb går förlorade. Det är ett misslyckande.

BEVARA ÄGANDE- OCH BRUKANDERÄTTEN TILL SKOGEN

FÖRSLAG:

9. Det ska endast vara möjligt att klassa ett område som nyckelbiotop om markägaren samtycker eller kompenseras ekonomiskt.

Det är Skogsstyrelsen som bestämmer vilka skogsområden som är nyckelbiotoper och vad som ska krävas av ett skogsområde för att det ska kallas nyckelbiotop. Genom att avgöra var gränsen ska gå avgör man vilka skogar som ska få brukas eller inte. I de certifieringssystem som finns för skogsråvaror är det ett krav att råvaran inte kommer från nyckelbiotoper. Därigenom är det i praktiken Skogsstyrelsen som genom nyckelbiotopklassningen avgör vilka områden som får avverkas.

I riksdagen har Kristdemokraterna fått gehör för kravet att avbryta den landsomfattande utökade nyckelbiotopsinventeringen som Skogsstyrelsen genomförde. Emellertid sker klassning av nyckelbiotoper också när en markägare ansöker om att få avverka ett skogsområde. Med regeringens tysta medgivande har Skogsstyrelsen nu tagit fram en ny metod att inventera nyckelbiotoper i nordvästra Sverige, från Dalarna i söder till Lappland i norr. Med den föreslagna metoden bedöms ungefär en fjärdedel av den slutavverkningsbara skog som inte redan blivit reservat bli nyckelbiotop. Det innebär att en fjärdedel av alla avverkningar stoppas. Konsekvenserna skulle bli ett stort avbräck för produktionen av timmer och biobränsle från den svenska skogen. Enskilda skogsägare skulle drabbas av konkurser. Arbetstillfällena skulle försvinna. Möjligheten att bidra till en grön omställning skulle minska. Sveriges exportintäkter skulle sjunka.

Det enda rimliga är att all nyckelbiotopklassning tills vidare avbryts till dess att den kan utföras rättssäkert, vilket bör definieras som att skogsägaren antingen samtycker till klassningen eller kompenseras ekonomiskt.

UTVECKLA BESÖKSNÄRINGEN

FÖRSLAG:

10. Rikta en större del av marknadsföringen av Sverige som turistnation till besöksmål på landsbygden.
11. Se över momssatserna inom besöksnäringen i syfte att harmonisera dessa.
12. Avskaffa kravet på tillstånd för att driva hotell och pensionat.

Resandet i världen spås öka med 66 procent till 2030. Den svenska turistnäringen har en stor potential att öka sina marknadsandelar om vårt land görs mer känt som resmål. Vi föreslår därför att marknadsföringen av Sverige som turistnationen genom Visit Sweden i större grad riktas till besöksmål på landsbygden.

Besöksnäringen levererar en rad olika varor och tjänster. Med det nu gällande regelverket för momssatser kan en vara eller tjänst beskattas olika beroende på var den produceras eller vilken tolkning det lokala skattekontoret gör. Guidade turer till fots, med cykel eller kajak räknas som upplevelser och beskattas med 25 procents moms. Momsen på att hyra ut rum i hotell och pensionat är 12 procent. Konserter, och inträde till djurparker klassas däremot som kultur med en momssats om 6 procent. Vi vill därför se över och harmonisera momssatserna inom besöksnäringen.

Idag krävs särskilt tillstånd från polisen för att driva hotell eller pensionat. Detta är en regel som vi anser inte längre är motiverad eftersom det numera finns andra regler om bland annat brandskydd och tillsyn som säkerställer att verksamheten bedrivs på ett säkert sätt. Vi föreslår därför att kravet på hotelltillstånd slopas och ersätts med en anmälningsplikt.

YRKESUTBILDNINGARNA ÄR NÖDVÄNDIGA

FÖRSLAG:

13. Utöka satsningarna på yrkesutbildning.
14. Besluten om yrkesutbildningarnas längd inom ramen för yrkeshögskolan bör, för de utbildningar som kräver kostsamma investeringar, löpa över fler år.

Många av de näringar som bedrivs på landsbygden kräver personal med yrkesutbildning. Detta gäller bland annat jord- och skogsbruk, transport, turism och många andra branscher. Vi vill därför lyfta fram behovet av kompetensförsörjning som en förutsättning för företag och branscher att kunna växa. Det bästa resultatet fås genom en nära samverkan mellan näringarna och yrkesutbildningarna. Vi föreslår att satsningarna på yrkeshögskola och yrkesvux utökas.

Det är Myndigheten för yrkeshögskolan som beslutar om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Beslutet ska avse en viss tid. Den tid besluten avser vad gäller utbildningarnas längd är ganska kort, i regel två år. Utbildningsanordnarna behöver ofta investera ganska stora resurser i de olika utbildningarna, vilket innebär ett ekonomiskt risktagande. Det kan också vara svårt att motivera näringslivet att satsa resurser i ett så kortsiktigt perspektiv. Det är därför angeläget att Myndigheten för yrkeshögskolan bör få i uppdrag att besluta om utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan, och som kräver kostsamma investeringar, i större utsträckning bör vara mer långsiktiga.

LANDSBYGDEN FÖRUTSÄTTNING FÖR GRÖN HÅLLBAR EKONOMI

Det är på landsbygden som de nödvändiga resurserna finns, som behövs om samhället ska kunna ställa om till en långsiktig hållbarhet. Utan ett innovativt utnyttjande av våra naturtillgångar kan vi inte skapa en klimatneutral ekonomi eller lösa samhällets miljöproblem.

BIOMASSA FRÅN SKOGEN

FÖRSLAG:

15. Utveckla det svenska skogsbruket och användningen av skogsråvara.
16. Inför ett statligt investeringsstöd och/eller lånegarantier till biojetproduktion.
17. Ändra EU:s regelverk så att det tydligt möjliggör ekonomiska styrmedel som gör biobränslen mer lönsamma i syfte att påskynda dess etablering.
18. Ge Sveaskog i uppdrag att sälja 30 000 ha produktiv skogsmark per år till enskilda markägare som avser att bedriva kommersiellt skogsbruk på marken. Intäkterna ska ges vidare som utdelning till staten.

Skogsbruket och skogsindustrin ger jobb på landsbygden och en hållbar utveckling i hela landet.

Skogen skall också svara mot efterfrågan på människors behov av rekreation. De naturvärden som idag finns i den svenska skogen, som ännu ej fått formellt skydd, finns vanligtvis på privatägda marker.

De flesta EU-länders skogar har ett nettoupptag av koldioxid. Några mellaneuropeiska länder har däremot skogar som avger koldioxid till atmosfären. EU-skogarnas totala upptag av CO₂ väntas avta trendmässigt under de kommande decennierna. Miljömålsberedningen kom fram till att det ur klimatsynpunkt är bättre att öka produktionen och nyttja produkter från skogen för substitution och lagring i teknosfären. Vi anser därför att den svenska skogen ska nyttjas så att dess produktion kan öka. Utvecklingen av skogsbruket och ökad användningen av skogsråvara bör inte hållas tillbaka.

EU:s regler innebär begränsningar i introduktionen av biobränslen. Idag är det endast möjligt att kompensera för merkostnader som fossilfria alternativ innebär, inte att göra dess klart mer lönsamma. Detta innebär naturligtvis ett problem för biobränslen. Dessa kompensationer är i sin tur endast tillåtna på nåder. Sverige har sedan 2006 haft tidsbegränsade undantag från EU:s statsstödsregler för att kunna behålla sänkta skatter för biodrivmedel. EU-kommissionens förhållningssätt har hårdnat under senare år, och hållbarhetskraven på biodrivmedel skärps allt mer.

Tillgången till biobaserat flygbränsle (biojet) behöver öka. Ett statligt investeringsstöd och/eller lånegarantier för biojetproduktion vore därför önskvärt.

För att snabbt öka biojetproduktionen behöver vi fler godkända processer (produktionsvägar) och fler råvaror att göra biojet av. Idag finns det fem möjliga produktionsvägar till biojet men endast en är i praktiken fullt kommersialiserad, nämligen HEFA (Hydroprocessed Esters and Fatty Acids) vilket oftast är vegetabiliska oljerester, t.ex. frityrolja.

Ökad lokal produktion av biojet är lönsamt för svensk industri samt viktigt för stärkt krisberedskap, landsbygdsutveckling och regional tillväxt. I Sverige kan vi använda lokala råvaror, t.ex. rester från skogsbruk. Reduktionsplikten fastslår en lagstadgad gräns för inblandning av biojet. Kristdemokraterna vill att flygbolag som går utöver minimikravet ska få lägre flygplatsavgifter.

Den mångfald av skötsel- och brukandestilar som funnits på de enskilt ägda markerna har resulterat i varierade naturtyper. Privat ägande och brukande av mark stärker samhället. Ägarkoncentration är ett problem i sig, även när det gäller staten som ägare. Att staten har övertagit stora delar av ägaransvaret för mark och näringsliv i Sverige innebär att många människor gjorts beroende av politikens välvilja istället för att ge människor en möjlighet lita till sin egen förmåga. Att enskilda människor äger och brukar mark skapar en trygghet och värdighet som gör att den enskilde kan stå självständig gentemot både staten och kapitalet. Kristdemokraterna är därför positiv till att öka det enskilda skogsägandet. Det finns också ett intresse ute i landet för att bedriva enskilt skogsbruk. År 2018 utgjordes 29 procent av skogsköpen i Sverige av köpare utan tidigare skogsinnehav.

Sveaskog är den största svenska skogsägaren, och den i särklass största statliga skogsägaren. Idag uppgår Sveaskogs produktiva skogsmark till omkring 3,1 miljoner hektar. Det mesta av innehavet ligger i Norrbottens och Västerbottens län. Sveaskog fick år 2010 instruktioner om att 10 procent av den areal bolaget hade år 2002 (vid bolagets bildande) ska säljas av till marknadspris. Försäljningen anpassas så att prissättning och funktionssätt påverkas så lite som möjligt. Utöver denna instruktion finns inga direktiv om att sälja av mark. Hittills har

Sveaskog sålt av närmare 9 procentenheter av de 10 procentenheter som ska säljas. Det finns därför skäl att ge ett nytt uppdrag om markförsäljning till Sveaskog.

TULLFRIHET FÖR FÖRNYBAR ENERGI

FÖRSLAG:

19. Tullar på olika komponenter som behövs för att bygga ett klimatneutralt samhälle avskaffas.

Det är på landsbygden den förnybara energin produceras. Tullar på olika komponenter som behövs för att bygga ett klimatneutralt samhälle innebär att omställningen blir dyrare. EU:s strafftullar på solceller från Kina togs bort förra året. Alla importtullar på varor som behövs i den klimatneutrala ekonomin måste tas bort, exempelvis på biobränslen, solceller och vindkraftkomponenter.

De importtullar, som EU införde mot kinesiska solpaneler 2013, medförde en tillbakagång på den europeiska solenergimarknaden. Sedan dessa tullar togs bort 2018 har marknaden vuxit. Lägre priser på solceller öppnar en möjlighet för tillkomsten av solcellsprojekt som projekteras utan statliga stöd, vilket redan kommit i gång på den europeiska kontinenten.

SNABBSPÅR FÖR STRATEGISKA KLIMATPROJEKT

FÖRSLAG:

20. Ett snabbspår på max 12 månader ska införas för att ge tillstånd till strategiska klimatprojekt.

Idag fördröjs viktiga strategiska investeringar i ny klimatvänlig produktion på grund av de långa tillståndprocesserna. Ett tillståndsärende kan gå genom länsstyrelsen, Mark- och miljödomstolen, Mark- och miljööverdomstolen och Högsta Domstolen. Detta kan flera år, år som kan vara oerhört värdefulla för en investerare som vill ligga i den globala framkanten i strävan efter hållbara lösningar på exempelvis våra energi- och transportbehov.

Vi föreslår därför att det för strategiska klimatrelaterade projekt införs ett snabbspår. En ansökan ska först skickas till regeringen, som inom 60 dagar ska avgöra om det rör sig om ett strategiskt klimatprojekt, vilken instans i kedjan som ska avgöra ärendet och hänvisa ansökan dit. Den valda instansen ska sedan inom 10 månader fälla ett slutligt avgörande som inte ska kunna överklagas. Därigenom ska en tillståndprocess för dessa ärenden ta max 12 månader. Exempel på strategiska klimatprojekt skulle kunna vara fabriker för biobränsleframställning och klimatneutral stålproduktion.

VÄRNA SMÅSKALIG VATTENKRAFT

FÖRSLAG:

21. Rättigheterna för den småskaliga vattenkraften ska stärkas

Den småskaliga vattenkraften är viktig för elförsörjningen och skapar arbete och inkomster på landsbygden. Med en ökande effektutmaning måste stabil elproduktion tas tillvara och utvecklas. Den småskaliga vattenkraften bidrar även positivt till lokal beredskap. Många verk har dessutom anor långt tillbaka i tiden och utgör värdefulla kulturmiljöer.

Kristdemokraterna har varit med och arbetat fram den nuvarande energiöverenskommelsen och i denna försökte vi se till att den småskaliga vattenkraften ges möjlighet att utvecklas. Det har bland annat slagits fast att så kallade äldre rättigheter ska erkännas, vilket gör prövningsprocessen enklare för verk som har sådana. Vidare sägs att prövningsprocessen ska utformas så det inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde fastighetsägaren. Dessutom ska de möjligheter till undantag som EUs vattendirektiv ger användas fullt.

Vi ser nu att det fortfarande finns ett antal problem som innebär att energiöverenskommelsens intentioner inte uppfylls i praktiken. Kostnaderna för att få till ett nytt tillstånd är extremt höga, även efter det att Vattenkraftens miljöfond täckt 85 procent av kostnaderna. Vi anser bland annat att de enskilda, som i nuläget tvingas ligga ute med miljonbelopp, ska ha en rimlig likviditetssituation. Hänsyn bör tas till proportionalitetsprincipen, det vill säga kostnaderna i förhållande till eventuell nytta. Det bör därför vara möjligt för myndigheten att göra en förenklad prövning i de fall där det vore oproportionerligt att kräva en omfattande och dyr utredning. Ingen verksamhet ska tvingas stänga innan prövningen är avslutad.

Alla beslut ska präglas av respekt för den småskaliga vattenkraftens stora värden, liksom andra värden som riskerar att gå förlorade om dammarna rivs ut. Därför bör prövningen eftersträva en balans mellan exempelvis fiskens behov av vandringsvägar och å andra sidan kultur- och miljöintressen, vattenkraftproduktion och andra intressen.

JORDBRUKET

Jordbruket är grunden för vår överlevnad. Även om det idag endast är en liten del av befolkningen som arbetar inom jordbruket är vi alla helt beroende av dess produkter för att kunna överleva. Jordbruket påverkar vår gemensamma natur- och kulturmiljö, vilka samtidigt är viktiga förutsättningar för jordbrukets bedrivande.

Jordbruket är ryggraden för den svenska landsbygden men också en förutsättning för att staden ska leva. De spridningseffekter lantbruket ger i form av andra företag och servicenäringar ska inte underskattas. Utan jordbruket minskar underlaget drastiskt för övrig sysselsättning på landsbygden. För att kretsloppet mellan stad och landsbygd ska fungera krävs också en aktiv mjölk- och köttproduktion samt spannmål och övriga grödor. Jordbruket är också en förutsättning för hela landets livsmedelsförsörjning.

Svenska producenter har större kostnader än sina EU-kollegor. Kristdemokraterna arbetar för att höja de gemensamma EU-reglerna inom miljö, djurskydd och djurhälsa till svensk nivå. Ett exempel är antibiotikaanvändningen, där man generellt inom EU har många gånger högre användning, vilket leder till ökad antibiotikaresistens.

I avvaktan på att övriga EU följer efter till de svenska minimikraven, anser Kristdemokraterna att det svenska jordbrukets lönsamhet behöver stärkas för att produktionen i vårt land ska kunna utvecklas. Kristdemokraterna har flera förslag för att minska kostnaderna för de svenska jordbrukarna, bl a sänkt dieselskatt och minskat regelkrångel. Men produktionskostnaderna i Sverige behöver minska ytterligare.

MINSKA PRODUKTIONSKOSTNADER

FÖRSLAG:

22. De bönder som kör på ren biodiesel ska kompenseras i motsvarande grad som de som får en skattenedsättning på fossil diesel.
23. Skatten på växtskyddsmedel ska avskaffas.

Att minska produktionskostnaderna är en viktig del i att skapa konkurrensneutralitet mellan svenska och andra bönder. Därför är Kristdemokraterna pådrivande för att sänka skatten på den diesel som används inom jord- och skogsbruket. I och med att riksdagen biföll M+KD-budgeten för 2019 sänktes dieselskatten med 1 krona. Kristdemokraterna har föreslagit ytterligare skattesänkningar på diesel inom jordbruket. Villkoret ska vara att minst 30 procent biodiesel blandas in. Emellertid kör många bönder idag sina maskiner på ren biodiesel. Dessa får ingen del i skattenedsättningen eftersom denna diesel redan är skattebefriad. Därför anser Kristdemokraterna att det ska finnas ett system för att kompensera även de som kör på ren biodiesel, de ska inte straffas ekonomiskt i förhållande till de konkurrenter som kör på fossil diesel.

Sverige är ett av få EU-länder som har en skatt på växtskyddsmedel. Vi föreslår att den skatten avskaffas då det inte går att motivera den extra pålaga som skatten innebär.

Kristdemokraterna är sedan länge pådrivande för att minska regelkrånglet inom jordbruket, vilket partiet fortsätter att vara. Därigenom kan kostnaderna för den enskilde lantbrukaren minska ytterligare.

ANDRA FÖRSLAG:

Kristdemokraterna föreslår att skattenedsättningen på diesel utökas med ytterligare 1 krona per liter. Kristdemokraterna föreslår också ett flertal åtgärder för att förenkla regelkrånglet för lantbrukare och därmed minska jordbruksföretagets kostnader. Att söka tillstånd och fylla i journaler upptar en stor del av jordbrukarens tid och utgör därmed en avsevärd kostnad.

LANDSBYGDSPROGRAMMET

FÖRSLAG:

24. Sverige ska öka sin medfinansiering i landsbygdsprogrammet 2021-2027.
25. Värna jordbrukets andel i det svenska landsbygdsprogrammet.
26. Stödet till strukturkalkning bör värnas och helst utökas.
27. Utöka anslaget till startstöd för unga jordbrukare.

Sverige bör fullt ut tillvarata de möjligheter som EU-medlemskapet skapar för jordbruket. Att lantbrukare får ersättning för det arbete som utförs, exempelvis genom att behålla det öppna landskapet och den biologiska mångfalden, är ju lika självklart som att löner betalas till arbetare och tjänstemän. Vi vill särskilt värna jordbruksnäringens del i landsbygdsprogrammet så att jordbruksåtgärderna inte prioriteras ned. Särskilt bör basförutsättningarna i mindre gynnade områden stärkas.

Reglerna för det kommande landsbygdsprogrammet 2021-2027 är inte helt klarlagda. I Kommissionens förslag öronmärks en betydande del av landsbygdsutvecklingsanslagen för

klimat- och miljöfrämjande åtgärder och frivilliga miljösystem införs i direktstödsbudgeten. Detta är bra. Kommissionen föreslår också att medfinansieringsgraderna ska öka. Det är viktigt att Sverige är offensiva när det gäller medfinansiering så att vi tillvaratar de möjligheter som finns för jordbruket i vårt land. Detta innebär att den svenska medfinansieringen bör öka 2021-2027 jämfört med innevarande period, om reglerna medger detta.

Strukturkalkning kan minska fosforförluster från lerjord med upp till 50 procent och anses vara det mest kostnadseffektiva sättet att minska fosforbelastningen från Sverige till Östersjön. Strukturkalkning anses också förbättra skördarna. Strukturkalkning sker idag och finansieras då som ett s k LOVA-projekt inom Landsbygdsprogrammet. Stödet till strukturkalkning bör värnas och helst utökas.

Startstödet för unga (till och med 40 år) jordbrukare ska underlätta för unga att starta en verksamhet eller att genomföra ett ägarskifte. Startstödet är viktigt för att rekrytera nya jordbrukare i Sverige. Under 2018 började startstödet ta slut på flera håll i landet. Vi anser därför att startstödet ska ges utökade anslag. Även branschaktörernas vilja att medfinansiera starten av nya jordbruksföretag ska tas till vara. De grundläggande kurser, som erbjudits nystartade jordbrukare för att klara utbildningskraven för startstöd, behöver tillräckliga medel för att kunna genomföras.

NEJ TILL INFÖRSEL AV SJUKA DJUR

FÖRSLAG:

28. Sverige ska verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur i syfte att stoppa smittor att komma in i landet.

I och med tillkomsten av EU:s nya djurhälsoförordning finns en uppenbar risk att Sverige förlorar rätten att ha särskilda införselregler för levande djur. Vid Sveriges EU-anslutning infördes en rätt att kontrollera djur för PRRS och paratuberkulos, men det var tyvärr inte ett permanent undantag. Sveriges befintliga införselregler måste ses över i samband med att förordningen börjar tillämpas.

Om EU-kommissionen och EU-domstolen skulle tolka de nya bestämmelserna som att Sverige inte får begära att ta prover på levande djur innan införsel till Sverige, så kommer sannolikt denna rätt inte att kunna fås tillbaka när den väl försvunnit.

Utan möjlighet att begära provtagning försvåras allvarligt möjligheten att bevara Sveriges goda djurhälsoläge.

Det är i nuläget inte klart hur den nya djurhälsoförordningen, som ska träda i kraft i april 2021, ska tolkas. Det är exempelvis inte klart vilka krav ett medlemsland kommer att kunna ställa i ett kontrollprogram; kommer man att få kräva provtagning före införsel? Vissa djurexporterande länder inom EU driver på för att sjukdomsfrihet i ett land inte längre ska vara en giltig grund för att ha särskilda införselregler för levande djur. Försämrat smittskydd ger ökade kostnader för att skydda mot smittor ”vid lagårdsdörren”.

Förekomsten i Sverige av resistent sjukdomsorsakande tarmbakterier hos människor är ett växande folkhälsoproblem. Livsmedel utgör en av spridningsvägarna och det handlar då ofta om tarmbakterier som följt med i importerade levande avelsdjur, exempelvis tappar. Även

införelsen av resistenta bakterier som i sig själva inte är sjukdomsalstrande utgör ett problem, då deras gener för antibiotikaresistens riskerar att överföras till sjukdomsalstrande bakterier.

Sverige behöver fortsatt verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur i syfte att stoppa smittor att komma in i landet.

NORRLANDSSTÖDET

FÖRSLAG:

29. Det särskilda norrlandsstödet ska räknas upp årligen med kostnaderna för jordbruket i området.

Det särskilda nationella stödet till jordbrukare i Norrland infördes i samband med Sveriges anslutning till EU. Det låg på ungefär samma nivå, 300 miljoner per år, sedan 1995 men höjdes till 423 miljoner år 2018, vilket är bra. Vi föreslår att Norrlandsstödet uppräknas årligen med de kostnadsökningar som gäller för jordbruket i området.

BONDENS RÄTT VID EXPLOATERING

FÖRSLAG:

30. Vid expropriering av åkermark ska bondens ersättning minst motsvara värdet av de naturmaterial som marken innehåller.

Åkermark exproprieras, det vill säga bonden tvingas sälja till ett av staten fastställt pris, när exempelvis trafikleder ska dras över befintlig åkermark. Den summa bonden får betalt utgör 125 procent av marknadsvärdet om marken skulle fortsatt användas som åkermark. När klassningen av marken som åkermark upphävs, finns det däremot ett marknadsvärde på den matjord, eventuella fyllnadsmaterial och andra naturmaterial som kan finnas i marken. Detta marknadsvärde kan vara betydligt högre än priset bonden fått. Detta framstår som orättvist. Därför föreslår vi att priset för åkermark vid expropriation aldrig ska understiga värdet av de naturmaterial som marken innehåller.

TRYGGHETEN PÅ LANDSBYGDEN

Den senaste tiden har grova brott blivit vanliga i de större städerna runt om i Sverige. Polisen har tvingats koncentrera sina resurser till de allvarligaste brotten. Det är svårt att kritisera denna prioritering. Men vi får inte heller blunda för konsekvenserna. På landsbygden har polisens närvaro glesats ut ännu mer. Risker för inbrottstjuvar att åka fast är minimal i dagsläget och sjunker ytterligare.

Otryggheten växer nu både i städerna och på landet. Traktorer stjäls från bondgårdar. Skogsmaskiner forslas bort för att säljas i andra länder. Fordon töms på diesel. Renar tjuvslaktas. Pälsdjursuppfödare trakasseras och misshandlas av djurrättsaktivister. Markägare tvingas maktlöst se på när olagliga bosättningar växer upp med nedskräpning och sanitära problem som följd.

Ofta är det utländska ligor som begår organiserade inbrott och stölder i Sverige. En kartläggning från polisens nationella operativa avdelning (NOA) från 2016 visade att utländska ligor stod för upp till 50 procent av bostadsinbrotten i Sverige.

I den allmänna debatten diskuteras ibland anmälningsbenägenheten. Denna är låg för många brott eftersom man som brottsoffer räknar med att det inte är någon idé att anmäla brott. På sikt riskerar detta leda till en situation där fler människor tar lagen i egna händer.

POLISEN SKA INGRIPA VID BROTT

FÖRSLAG:

31. Stärk polisens lokala förankring.
32. Ge BRÅ i uppdrag att ta fram en lättillgänglig statistik över brottsligheten nerbruten på den lokala nivån.
33. Utred hur grannsamverkansgrupper i glest befolkade områden kan få vissa befogenheter som de saknar idag.
34. Genomför en plan för att öka upplärningsgraden av heminbrott.

Polisen är till för medborgarnas trygghet. Därför behövs ett tydligt medborgarinflytande i polisens prioriteringar.

Polisens förankring i lokalsamhället behöver stärkas ytterligare. Polisen ska vara synlig i vardagen även på landsbygden. Genom att arbeta nära människorna som bor i området ska polisen skaffa sig ökad kunskap om lokalsamhället. Polisen måste finnas lokalt och känna till områden, människor och organisationer i civilsamhället. Förtroende mellan invånare och polisen är avgörande. Det är både brottsförebyggande och underlättar brottsupplösningen. En lokalt förankrad polis har större chans att nå framgång i utredningar av brott som människor och företag drabbas av i sin vardag, som till exempel stölder, skadegörelser och misshandel. Tanken med den lokala förankringen är att polisen ska finnas geografiskt nära människor. Det är orimligt, som det nu är, att det på vissa platser i Sverige endast är en patrullerande polisbil på en yta lika stor som Danmark.

I dag arbetar för få poliser ute ”på fältet” i yttre tjänst. Detta är en brist. Det finns inga genvägar. Det behövs lokalt förankrade poliser som hinner arbeta brottsförebyggande, annars går långsiktigheten i polisarbetet förlorad. Att förebygga brott måste prioriteras. Den lokala polisens syfte är ökad trygghet genom att en ökad närhet mellan polis och medborgare ger möjlighet till tidiga, snabba och förebyggande insatser. Polisen måste bli mer synlig för medborgaren. Också det är brottsförebyggande. Därför tycker Kristdemokraterna att regeringen aktivt ska följa upp hur Polismyndighetens arbete med att få ut hälften av polisens resurser till lokalpolisområdena fullföljs.

För att skapa ett bra underlag för lokala beslut om medborgarnas trygghet behövs en lättillgänglig statistik över brottsligheten nerbruten på den lokala nivån. Brottsförebyggande rådet (Brå) bör därför få i uppdrag att ta fram brottsstatistik med högre geografisk upplösning än idag. Brå bör också få i uppdrag att redovisa en samlad geografisk brottsstatistik uppdelat på storstäder, mellanstora städer, mindre städer, mindre samhällen respektive ren landsbygd.

Stora avstånd och gles struktur är nackdelar för landsbygden när det gäller brottsbekämpningen. Landsbygdens fördel är samtidigt att det ofta finns ett stort socialt kapital, som skulle kunna utnyttjas för att öka tryggheten. Grannsamverkan bör utvecklas till

skydd mot brottsligheten. Det bör utredas om grannsamverkansgrupper i glest befolkade områden kan få vissa befogenheter som de saknar idag. Exempel på befogenheter som kan övervägas är möjligheten att kameraövervaka vägar och att föra register med dispens från GDPR. Dessa grupper bör samverka nära med polis och den nya deltidspolisen som föreslås.

Det är alltid en allvarlig integritetskränkning att utsättas för ett inbrott i sitt hem. För den som bor i ett ensligt hus på landet kommer otryggheten leva kvar lång tid därefter, i synnerhet under de mörka årstiderna. Det är inte längre självklart att polis kommer till platsen efter ett inbrott. Ofta gör polisen vid exempelvis inbrott inte ens en brottsplatsundersökning eftersom de vet att de inte har resurser att utreda och följa upp eventuella spår.

Att drabbas av inbrott i sin bostad skadar livskvaliteten och kan lätt öka otryggheten, inte minst om det är långt till närmaste granne. Känslan av otrygghet finns kvar en lång tid efter inbrottet. Även den som inte själv drabbas kan känna en ökad otrygghet genom vetskapen om att inbrott förekommer i området. Idag ligger upplärningsgraden för polisanmälda heminbrott omkring 3-4 procent i Sverige. I Finland är motsvarande siffra 25 procent. Vi föreslår att regeringen tar fram en plan för att kraftigt öka upplärningsgraden av heminbrott. Särskilt ska situationen i Finland studeras, systematiskt ska skillnaderna mellan länderna elimineras vad gäller lagstiftning, polisarbete, rättsväsende, etc med syftet att explicit öka upplärningen av heminbrott i Sverige. Genomförandet av denna plan kommer troligtvis medföra att även annan brottslighet minskar.

ANDRA FÖRSLAG:

Kristdemokraterna vill öka kommunernas möjligheter att styra polisresurserna genom att delta i finansieringen av polisen. Totalt föreslår partiet att 10 000 fler poliser anställs. Hälften av dessa ska utgöras av en ny polisanställningsform, där både kommun och stat finansierar tjänsterna men där Polismyndigheten är huvudman och staten ska stå för hela utbildningskostnaden. Utbildningen till dessa nya tjänster ska vara ettårig. Tanken är att kommunerna istället ska kunna använda en del av de pengar de lägger på väktare till att i stället anställa poliser. Den kommun som bidrar ekonomiskt ska ha inflytande över och dialog med den lokala polischefen om vad poliserna ska prioritera. Kristdemokraterna föreslår också att beredskapspolisen återinförs. Beredskapspoliser är civilpliktiga poliser som kan kallas in vid allvarliga eller omfattande störningar på samhället ur ordnings- eller säkerhetssynpunkt.

TULLEN

Mycket av de varor som stjäls på landsbygden säljs vidare utomlands. Tullverkets tjänstemän ser ofta misstänkt stöldgods passera ut ur landet men saknar tillräckliga legala möjligheter att stoppa utförseln.

Kristdemokraterna har föreslagit att Tullen i ökad utsträckning ska bli en gränsskyddsmyndighet som kan beivra alla typer av brott vid gränsen. Inte minst bör utförseln av varor kontrolleras betydligt hårdare. Kristdemokraterna menar att Tullverket bör få ett tydligare uppdrag att kontrollera, stoppa och kvarhålla (frihetsberöva) personer vid gräns. Mest konkret innebär det att tullen ska kolla pass eller andra inresedokument i högre utsträckning än idag. Tullens skarpare befogenheter att frihetsberöva kommer ge dem bättre

möjlighet att kontrollera in- och utflöden av varor och människor i landet. Genom användande av ANPR-kameror, som automatiskt känner igen registreringsskyltar, vid alla gränspassager kan vi få bättre kontroll av vilka fordon som kommer in i och lämnar landet. Utbildningen av tullens tjänstemän behöver ses över så att man ska kunna agera mer polisiärt mot personer. Det innebär bland annat en ökad möjlighet till beväpning. Tullen ska kunna beivra människosmuggling, trafficking och utförsel av stulna bilar vilket idag är endast polisens uppgift. Tullverkets personal ska också kunna frihetsberöva misstänkta personer.

STOPPA DJURRÄTTSBROTTLIGHETEN

FÖRSLAG:

35. Utred lagändringar i syfte att öka skyddet för enskilda gentemot den djurrättsmotiverade brottsligheten.
36. Öka kunskapen inom polis och domstolar om djurrättsmotiverad brottslighet.
37. Inför en brottskod för djurrättsmotiverade brott.
38. Ge polisen i uppdrag genom regleringsbrev att särskilt arbeta mot djurrättsmotiverad brottslighet.

Kriminella djurrättsaktivister har trappat upp sin verksamhet i Sverige under de senaste åren. De utsätter bönder, jägare och djurägare för olika typer av brott, inte minst olaga hot inklusive dödshot. En taktik som används är att mordhota djurägares anhöriga. För en tid sedan hade SVT planerat ett inslag med hotade djurägare, men alla tillfrågade hoppade av på grund av att hot riktats mot dem. Anhöriga till en journalist, som rapporterat om djurrättsrelaterad brottslighet, har dödshotats. Detta är naturligtvis ett allvarligt angrepp på demokratin. Det innebär också att den som filmas av maskerade djurrättsaktivister vet att dödshot både mot en själv och mot ens anhöriga kan vara nära förestående.

Det finns idag oklarheter kring vad som är tillåtna uttryck för yttrande- och demonstrationsfriheten och vad som är hemfridsbrott eller annan typ av brott. De brottsrubriceringar som idag finns i lagstiftningen passar inte alltid på den brottslighet som djurägare utsätts för. När det handlar om en grupp av personer som inte bara förföljer enskilda djurhållare utan även deras anhöriga, blir det exempelvis oklart om det med dagens lag kan klassas som olaga förföljelse. Rättsväsendets möjligheter att skydda enskilda mot djurrättsaktivister behöver stärkas, exempelvis genom att utöka möjligheten att utfärda besöks- och kontaktförbud för personer som dömts för brott mot djurägare. En översyn bör göras av hur gällande terrorlagstiftning tillämpas i relation till grova ideologiskt motiverade djurrättsbrott.

Kunskapen om de systematiska trakasserier som militanta djurrättsaktivister genomför mot landsbygdsbor och deras anhöriga, inklusive målsättningen med dem, måste stå klar för alla som arbetar inom de rättsvårdande myndigheterna. Därför behövs utbildning för dem som verkar inom domstolsväsendet kring dessa aktivister.

Det saknas idag statistik om djurrättsrelaterade brott. Därför föreslår Kristdemokraterna att en särskild brottskod för djurrättsmotiverade brott införs.

Djurrättstrakasserier är ett exempel på brottslighet som påverkar livskvaliteten allvarligt. Det är därför viktigt att polisen prioriterar arbetet mot dessa brott. På 1990-talet fanns en

specialgrupp inom polisen som särskilt arbetade med ideologisk djurrättsmotiverad brottslighet. Därigenom kunde man få en bättre inblick i de grupper som stod för brottsligheten. Tidigare har också Säkerhetspolisen kartlagt kriminella aktivister inom djurrättsrörelsen men denna bevakning har avslutats, troligtvis på grund av en skrivelse från Justitiedepartementet där man fastslår att ”djurrättsrörelsen inte riktar sina brott mot någon av demokratins grundläggande funktioner”. Vi kan dock konstatera att de riktar sina brott mot livskvaliteten för landsbygdsbefolkningen.

Polisen behöver ta den djurrättsmotiverade brottsligheten på allvar som den våldsamma politiska extremism som det är. Det är brottslighet riktad mot en relativt liten avgränsad grupp av medborgare, nämligen landets djuruppfödare.

STÄRKT SJUKVÅRD PÅ LANDSBYGDEN

Det måste vara möjligt att leva och bo på landsbygden. En grundförutsättning för det är att människor lever med tryggheten och vetskapen om att när man drabbas av sjukdom eller vid förlossning så kommer det att finnas tillgång till god vård inom ett rimligt avstånd. Dessvärre är så inte alltid fallet idag. Tillgången till jämlik och nära vård är inte längre självklar. Vi har alla rätt att förvänta oss att vården är god oavsett var i landet vi valt att bo – därför behövs tydliga satsningar.

EN JÄMLIK OCH NÄRA PRIMÄRVÅRD I HELA LANDET

FÖRSLAG:

39. Primärvården ska stärkas i hela landet. I glesbygd ska öppettider och annan tillgänglighet till primärvården, såsom webbtjänster, prioriteras särskilt utifrån de geografiska villkor som gäller där.

En välfungerande primärvård utgör basen för ett hälso- och sjukvårdssystem. Det visar forskning och internationella erfarenheter. Men Sverige har en underdimensionerad primärvård jämfört med andra jämförbara länder. Investeringar och direkta åtgärder har istället inriktats på sjukhusen och specialistvården. Primärvården måste nu stärkas.

För att alla ska få en jämlik, nära och patientsäker vård föreslår vi tre åtgärder.

1. en nationell definition av primärvårdens åtagande
2. fler allmänläkare och annan läkarkompetens som vill verka i primärvården
3. en tydlig och stegvis resursöverföring från sjukhusvården till primärvården.

Utöver det nationella grundåtagandet av primärvården bör lagstiftningen definiera en möjlighet till ett utökat åtagande för primärvården i glesbygd. Utgångspunkten ska vara att säkerställa att befolkningen i hela landet, så långt det är möjligt, ges tillgång till en jämlik, nära och patientsäker vård. Det utökade åtagandet bör förenas med ett ersättningsystem som möjliggör ett utökat ansvar för den vård som patienterna behöver.

Det nationella åtagandet bör också innefatta krav på och beskrivningar av exempelvis flexibla öppettider så som helg- och kvällsöppet som en del i att öka tillgängligheten samt tydligare akutuppdrag.

SÄKRAD BEMANNING INOM SJUKVÅRDEN I GLES- OCH LANDSBYGD

FÖRSLAG:

40. Ett statligt stöd inrättas för att förbättra anställningsvillkoren för sjukvårdspersonal i gles- och landsbygd.

Svårigheter att rekrytera och behålla läkare och sjuksköterskor är ett av hälso- och sjukvårdens allra mest allvarliga problem. I själva verket är många av de brister som uppmärksammas och debatteras helt eller delvis en konsekvens av bristande bemanning. På många håll, inte minst i glesbygd, förekommer det rapporter om bristen på medicinskt utbildad personal och allt högre kostnader för att få dit hyrläkare. Denna utveckling måste brytas såväl av patientsäkerhetsskäl, arbetsmiljöskäl som kostnadsskäl.

Vi föreslår att ett statligt stöd införs som kan användas av regionerna för att ge läkare och sjuksköterskor förmånligare anställningsvillkor, där det har visat sig svårt att upprätthålla en kontinuerlig verksamhet med god kvalitet. Regioner ska kunna söka medel ur satsningen för att satsa på utveckling av i första hand det som kan karakteriseras som bemanning och kompetens inom den nära vården i sjukhusvården och inom primärvården. Kriterier behöver utvecklas för vilken vård som ska ingå i satsningen, eftersom syftet framförallt är att främja utvecklingen av den nära vården. Det ska handla om att understödja sjukvård i gles- och landsbygd där det idag är svårt. Medlen ska dock inte användas för att förhindra centraliseringen av sådan vård som bedöms vara högspecialiserad vård.

En överenskommelse ska träffas där regeringen förbinder sig att stödja huvudmännen under perioden. Åtagandet måste vara långsiktigt och förutsägbart för att huvudmännen ska kunna utveckla en plan för att utveckla de mindre sjukhusens och primärvårdens verksamhet. Även medarbetarna behöver ingå ett långsiktigt åtagande som ger förutsättningar att ta ett ansvar för att utveckla verksamheten på ett sjukhus eller en vårdcentral.

PATIENTNÄRA HOTELL INFÖR FÖRLOSSNINGEN

FÖRSLAG:

41. Det ska finnas möjlighet till vistelse på hotell i nära anslutning till förlossningsklinik för de som bor i glesbygden

I de delar av landet där det är långa avstånd mellan hemmet och förlossningskliniken finns det en stor oro över att inte hinna fram i tid. Det förekommer också att kvinnor som har möjlighet tillfälligt byter bostadsort under de sista veckorna inför förlossningen för att vara nära sjukhuset. Tryggheten inför den stundande förlossningen måste öka för kvinnorna som bor i dessa delar av landet. Vi anser därför att de som istället för att bege sig till sjukhuset med bil när förlossningen har satt igång, bör få möjlighet att bo på ett patienthotell i nära anslutning till sjukhuset tillsammans med sin man eller partner inför stundande förlossning.

BOENDET PÅ LANDSBYGDEN

En av landsbygdens främsta tillgångar är möjligheten att bo till rimliga kostnader. Denna tillgång bör utnyttjas bättre än idag. Byggnad och boende på landsbygden bör underlättas så att underlag för service skapas.

BYGGANDE

FÖRSLAG:

42. I landsbygdskommuner ska bygglov inte krävas för villor och mindre näringslokaler i anslutning till befintlig bebyggelse utanför detaljplanelagt område och skyddade områden.
43. Utred hur kommunerna kan ges en ökad skyldighet att detaljplanelägga för ny samlad bebyggelse.
44. Statliga topplån ska finnas för att underlätta nyproduktion av bostäder på landsbygden.
45. Redovisningslagen ska ses över i syfte att möjliggöra gradvis nedskrivning av värdet av nyproducerade hyreshus.
46. Nyanlagd våtmark ska inte kunna ge upphov till strandskydd inom de närmaste 30 åren.

Det finns idag flera lager av regleringar som den enskilde byggherren måste övervinna innan bygget av ett nytt hus kan sätta igång. Det handlar dels om lagstiftning och olika miljöhänsyn, dels om kommunens planering, som an består både av översiktsplan och detaljplan, och om bygglov. På landsbygden utanför tätorterna borde det i princip vara tillåtet att bygga, åtminstone i anslutning till befintlig bebyggelse, såvida det inte finns något särskilt skäl emot det. Därför föreslår vi att det i landsbygdskommuner³ inte ska krävas bygglov för nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse förutom i särskilt skyddade områden och detaljplanelagda områden. Vilka dessa områden är ska tydligt framgå av kommunens översiktsplan som ska redovisas på kommunens hemsida. Bygglov ska inte heller krävas i dessa områden när det gäller bygglovspliktiga förändringar i befintliga byggnader. Denna nya regel ska gälla bostadshus för 1-2 familjer samt näringslokaler upp till 200 kvadratmeter. Om en bebyggelse börjar växa okontrollerat kan kommunen detaljplanelägga området med utgångspunkt i aktuell situation. Därigenom kan kommunen behålla den övergripande kontrollen över bebyggelseutvecklingen och planering med olika typer av service.

En stor del av landsbygden ligger inom kommuner med en större dominerande centralort. Vi vet att många skulle vilja bosätta sig i dessa områden, vilket försvåras om man har ett alltför starkt fokus på centralorten. Inte sällan drar kommunen, liksom staten, ner sin service i dessa områden på grund av bristande befolkningsunderlag. Vi anser därför att det ska utredas hur kommunerna kan ges en ökad skyldighet att detaljplanelägga för ny samlad bebyggelse inte minst om markägarna är beredda att bära infrastruktur- och exploateringskostnaden.

Ett problem med bostadsbyggandet på landsbygden är att ett nybyggt hus oftast har ett lägre marknadsvärde än sin produktionskostnad. Idag kan Boverket bevilja statliga kreditgarantier på upp till 90 procent av produktionskostnaden i områden med låga marknadsvärden. Den parlamentariska Landsbygdskommittén (SOU 2017:1) kom emellertid fram till att kreditgarantierna används i mycket begränsad omfattning. En förklaring till detta är att bankerna sällan är beredda att finansiera lån till fastigheter som har ett lägre marknadsvärde än produktionskostnaden. Landsbygdskommittén ansåg att systemet med statliga

³ SKL:s indelning i tre kommuntyper, där 130 kommuner utgör landsbygdskommuner, kan lämpligen användas

kreditgarantier vid byggande av bostäder inte skapar tillräckligt med gynnsamma förutsättningar för byggande eller ombyggnad av bostäder i landsbygderna.

Boverket har nyligen presenterat en modell⁴ där ett statligt topplån införs som ska täcka upp spannet från 50 till 85 procent av produktionskostnaden. Förslaget innebär att en eventuell förlust på topplånet fördelas mellan staten (65 procent), kommunen (25 procent) och det låntagande hushållet (10 procent). Därigenom får också kommunen stå för en del av risken. Boverkets förslag är värt att gå vidare med under förutsättning att strikta krav på amortering införs.

För tillkomsten av hyresbostäder behöver nedskrivningsreglerna för fastighetsbolagen (kommunala och privata) ses över så att det lägre marknadsvärdet på nybyggda fastigheter inte får omedelbart genomslag i bolagets balansräkning. I nuläget är det inte ekonomiskt hållbart för ett aktiebolag att bygga hyresrätter som har ett lägre marknadsvärde än produktionskostnaden efter som mellanskillnaden omedelbart måste skrivas av, vilket orsakar en resultatförlust på motsvarande belopp.

Ett problem, som bland annat lantbrukare drabbats av, är att de anlagt en våtmark på sin mark och därigenom skapat ett strandskydd som hindrar byggande i närheten av våtmarken. Detta framstår naturligtvis som orättvist och motverkar den ur miljösynpunkt önskade tillkomsten av våtmarker. Vi föreslår därför att det snarast ska införas en specifik bestämmelse i strandskyddsreglerna som innebär att nyanlagd våtmark inte ska kunna skapa ett strandskydd under den närmaste 30-årsperioden. Därutöver anser vi att strandskyddslagen omgående behöver ses över i syfte att underlätta byggnation i glest befolkade områden.

ANDRA FÖRSLAG:

Strandskyddet utgör ett problem för byggandet på flera håll i vårt land. Kristdemokraterna anser att i glest befolkade områden ska byggande vara tillåtet förutom i områden som pekas ut som skyddsvärda. Kristdemokraterna har föreslagit ytterligare reformer av strandskyddet; huvudregeln ska vara att i glest befolkade områden ska byggande i princip vara tillåtet utom i särskilt utpekade områden.

AVLOPPSHANTERINGEN

FÖRSLAG:

47. Det ska vara omvänd bevisbörda för myndigheter gentemot verksamhetsutövare som är privatpersoner och ”verksamheten” utgörs av normal hushållsverksamhet. Det vill säga att myndigheten ska visa att det sker utsläpp i otillåten omfattning.

48. De viktigaste principerna för enskilda avlopp ska regleras i en särskild förordning.

⁴ Boverkets rapport 2019:11 Finansiering av ny- och ombyggnad av bostäder på landsbygden

Hantering av avloppsvatten från små avloppsanordningar regleras idag via miljöbalken, som är väldigt generell och reglerar ”verksamheter”, till vilket enskilda avlopp från hushåll räknas. Miljöbalken är teknikneutral och anger inte hur verksamhetsutövaren (avloppsägaren) ska uppnå lagens krav. I förordningen om miljöfarlig verksamhet anges att det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Förbudet gäller dock inte om det är uppenbart att sådant utsläpp kan göras utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kommunerna får meddela föreskrifter om avloppsanordningar. Hav- och vattenmyndigheten (HaV) tar fram vägledning till kommunerna i deras tillsynsarbete. I HaV:s allmänna råd från 2016 betonas anläggningens funktion. I praktiken blir det dock ofta en bedömningsfråga från inspektörens sida att avgöra om en anläggning är godkänd. Här fungerar det väldigt olika i olika kommuner. En möjlighet att öka likvärdigheten i myndighetsutövningen skulle kunna vara ett förfarande med typgodkännande för olika reningsanläggningar utifrån de olika skyddsnivåerna (normal och hög).

Idag är det verksamhetsutövaren som är skyldig att visa att miljöskyddskraven uppfylls. Det vore rimligt om det, när det gäller ett enskilt privat hushåll, är det offentliga som har bevisbördan för att hushållet orsakar en negativ miljöpåverkan, exempelvis genom utsläpp av fosfor. I det dagliga livet tänker sig nog inte medborgaren att den privata bostaden utgör en ”verksamhet”. Vi anser därför att det skall införas ett skaderekvisit i VA- och miljölagstiftningen, vilket innebär att kommuner och statliga myndigheter måste kunna påvisa att det sker en otillåten miljöpåverkan innan man kräver att den enskilda fastighetsägaren skall genomföra en dyr investering.

Dyra krav ställs idag på enskilda avloppsägare trots att det finns betydligt mer kostnadseffektiva åtgärder som kan göras. Men det är för staten ”gratis” att höja kraven på enskilda eftersom dessa får stå för kostnaden själva. För att nå miljömålen vore det billigare om skattebetalarna – i stad och på landet – gemensamt finansierade kostnadseffektiva åtgärder exempelvis strukturkalkning av åkermark. Uppgradering av enskilda avlopp kostar 10–25 000 kr per kg minskat fosforutsläpp. På många håll, där kommunerna med stöd av HaV kräver att nya avloppsanläggningar installeras, är det tveksamt om det överhuvudtaget blir någon miljönytta eftersom fosfor stannar i marken innan den når vattendrag (s k retention). Kostnadseffektiviteten för åtgärder i kommunala avloppsreningsverk ligger kring 2 000 kr per kg fosfor. Stor kostnadseffektivitet finns för investeringar som förebygger s k bräddningar, vilket innebär att reningsverket släpper förbi vatten utan att rena det.

Att investera i nya avlopp kostar cirka 200 000 kronor för de enskilde. För landet som helhet styr reglerna om enskilda avlopp investeringar på tiotals miljarder kronor. Det är därför demokratiskt rimligt att dessa regler blir föremål för politisk prövning utifrån olika mål. Idag handlar det om enskilda kommunala tjänstemän som gör tolkningar av en allmänt hållen lag samt i föreskrifter och allmänna råd på myndighetsnivå.

ANDRA FÖRSLAG:

En viktig förutsättning för att människor ska våga bosätta sig på landsbygden och ta lån för att bygga hus, är att det finns en förutsägbarhet när det gäller kostnaderna VA. Därför anser Kristdemokraterna att den som har ett enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav i normalfallet inte ska påtvingas ett kommunalt avlopp med stora kostnader som

följd. Motsvarande behöver också gälla omvänt, dvs att kommuner inte ska vara tvingade att ta över ansvaret för VA i samlad bebyggelse. Idag kan en enskild kräva att kommunalt VA dras ut om huset ligger inom samlad bebyggelse, vilket skapar stora kostnader för kommunen och därigenom dämpar många landsbygdkommuners möjligheter att växa. Kostnaden för att dra ut kommunalt VA blir ofta betydligt högre än om fastighetsägarna själva ordnade godkända lösningar. Kristdemokraterna har därför föreslagit att lagstiftningen ska vara mer flexibel, vilket minskar kostnaden för både kommuner och enskilda fastighetsägare samtidigt som det förenklar byggnation på landsbygden. Utbyggnaden av storskaliga VA-verksamhetsområden innebär höga investeringskostnader. Samtidigt pågår en teknikutveckling kring hur avloppsvattnet kan tas tillvara lokalt. Vid anläggning av nya bebyggelseområden kan det ofta vara bättre med lokala kretsloppslösningar. Här bör samhället stanna upp och tänka till innan mycket dyra investeringar, som inte är optimala i ett resurshushållningsperspektiv, genomförs.

FUNGERANDE INFRASTRUKTUR

SKYNDA PÅ UPPGRADERING TILL BK4-VÄGAR

FÖRSLAG:

49. Ge Trafikverket ett tydligt uppdrag att påskynda uppgraderingen av BK4-vägnätet.

Sverige är ett långt land vilket kräver god infrastruktur i hela landet. Möjligheterna att transportera det som produceras i inlandet är naturligtvis avgörande för det ekonomiska livet. Lastbilstransporternas roll kan inte överskattas, allra minst för skogsnäringen. Trafikverket har fått i uppdrag att se vilka vägar som kan uppgraderas till BK4-vägar vilket gör att dessa vägar kan klara av längre och tyngre lastbilstransporter. Detta är viktigt då det minskar miljöpåverkan samtidigt som det förbättrar konkurrenskraften för skogsbruken samt gruv- och transportnäringen. Tyvärr tar det alldeles för lång tid att få dessa vägar uppgraderade. Vi föreslår därför att Trafikverket skall få ett tydligt uppdrag om att påskynda uppgraderingen av BK4-vägnätet.

FÖRBÄTTRAT UNDERHÅLL FÖR LANDETS VÄGAR

FÖRSLAG:

50. Öka anslagen till underhåll av landets vägar och regionala järnvägar.

I stora delar av Sverige går det inte att hantera ett fungerande familjeliv, yrkesliv eller förenings- och fritidsliv utan fungerande vägar. Standarden på våra vägar varierar kraftigt över landet. Av alla dödsolyckor med lastbil inblandad 2018 inträffade flertalet på de

regionala vägarna⁵. Detta är ingen bra utveckling. Vi måste därför öka anslagen till vägunderhåll så att hela landet får bättre förutsättningar att utvecklas.

ENSKILDA VÄGAR

FÖRSLAG:

51. Öka den statliga finansieringen av enskilda vägar.

De enskilda vägarna har en mycket stor betydelse för Sverige. På landsbygden är det av den allra största betydelse att underhållet av de enskilda vägarna fungerar. Det måste finnas regelverk som skapar möjlighet för tillräckliga resurser för investeringar och underhåll i enskilda vägar. Staten bör utöka sin medfinansiering av de enskilda vägarna.

ANDRA FÖRSLAG:

Väghållningen av de enskilda vägarna fungerar oftast bra och är ett viktigt komplement till de statliga vägarna. Samtidigt är det viktigt att staten sköter om sina egna vägar i hela landet. Kristdemokraterna motsätter sig försök att vältra över statliga vägar till enskilt huvudmannaskap, vilket skulle skada glesbygdens förutsättningar.

GE KOMMUNER RÄTT ATT INFÖRA "BOMPENG"

FÖRSLAG:

52. Ge kommunerna möjligheten att, i samverkan med Trafikverket, införa avgifter som tas ut av trafikanterna för att finansiera enskilda trafikprojekt.

Det finns många infrastrukturprojekt som är samhällsekonomiskt lönsamma men som av olika skäl aldrig kommer med i de regionala och nationella trafikplanerna då dessa inte berör tillräckligt många för att bli politiskt intressanta att arbeta vidare med. Vi föreslår att lagstiftningen ändras så att kommuner i samverkan med Trafikverket kan ta beslut om "bompeng", det vill säga avgifter som tas ut av trafikanterna för att finansiera enskilda trafikprojekt. Därigenom ger vi kommunerna bättre förutsättningar att vara med och medfinansiera enskilda projekt som annars riskerar att förhalas över tid trots att dessa projekt kan vara av stor betydelse för den enskilda kommunens näringslivs- och bostadsutveckling.

UPPHANDLA REGIONALA FLYGLINJER

FÖRSLAG:

53. Ge kommuner och regioner möjlighet att upphandla regional flygtrafik.

Idag upphandlar staten via Trafikverket flygtrafik på vissa utpekade linjer som inte bedöms som intressanta för kommersiell flygtrafik. I Sverige är det i nuläget endast Trafikverket som får upphandla flyglinjer, inte regioner eller kommuner. Detta innebär att en region eller

⁵ Källa: WSP

kommun inte kan upphandla flygtrafik även om kraven för allmän trafikplikt i EU:s lufttrafikförordning är uppfyllda. Däremot har kommuner och regioner som äger lokala flygplatser rätt att stödja dessa via ägartillskott. Detta är en passiv form av stöd som har dålig effekt. Istället för denna typ av stöd borde kommuner och regioner få möjlighet att upphandla regional flygtrafik, vilket innebär att stödet blir ett aktivt stöd som gynnar den regionala utbildnings- och arbetsmarknaden. Flyglinjer upphandlas då till destinationer av stor betydelse för utvecklingen i regionen. Flyg är en form av kollektivtrafik, det är därför naturligt att den kan upphandlas regionalt, i likhet med busslinjer och spårburen trafik. I andra delar av EU har såväl respektive stat som regioner och kommuner möjlighet att fatta beslut om att upphandla flygtrafik. Det är inte tillfredsställande att denna möjlighet saknas i Sverige, trots att vårt land är ett av de geografiskt mest utsträckta.

BREDBAND

FÖRSLAG:

54. Ett fortsatt stöd för utbyggnad av bredband ska finnas.

Tillgången till bredband skiljer sig avsevärt mellan olika delar av landet. Enligt Post- och telestyrelsens (PTS) senaste kartläggning⁶ hade endast 41 procent av hushållen och 46 procent av företagen på landsbygden tillgång till bredband med en hastighet av minst 100 Mbit/s. I tätorter är motsvarande siffra 86 procent för hushållen och 84 procent för företagen. PTS bedömer att omfattande kommersiell nyetablering av fibernät sannolikt inte kommer att vara möjlig i de glesbebyggda områden som återstår att ansluta. Många gånger kommer det också att bli dyrt med trådlösa alternativ.

Ett statligt och EU-finansierat stöd för bredbandsutbyggnad finns för perioden 2014-2020. Enligt stödreglerna får statligt bredbandsstöd endast ges till utbyggnad i områden där marknadsaktörer inte förväntas investera inom tre år. För hela perioden fanns totalt ca 4,85 miljarder kronor tillgängliga⁷. Pengarna fördelas via länsstyrelserna till dem som bygger näten (kommuner, byaföreningar, Telia etc) dvs den som står som projektägare. Den 31 december 2018 återstod knappt 700 miljoner att fördela och 2019 tillfördes ytterligare 195 miljoner.

Höga kostnader framstår idag som det största hindret för utbyggnaden och PTS bedömning är att ett nytt stödprogram är nödvändigt för att nå bredbandsmålen⁸. Myndigheten har tidigare föreslagit ett nytt, nationellt, stödprogram med högre grad av strategisk styrning och regional prioritering för att lättare kunna rikta medel till de områden där behovet av bredbandsstöd är som störst. Regeringen har gett PTS i uppdrag att konkretisera hur framtida stödinsatser skulle kunna utformas på ett effektivt sätt.

⁶ PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018 (PTS-ER-2019:5)

⁷ PTS: Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi 2018

⁸ Investeringar och förutsättningar för bredbandsutbyggnad (PTS-ER-2019:14)

Det är viktigt att det statliga stödet utformas så att störst stödbelopp ges i de områden där kostnaden är högst.

MOBILITET TILL RIMLIGA KOSTNADER

EN NY MODELL FÖR VÄGTRAFIKBESKATTNING

FÖRSLAG:

55. En ny modell för beskattning av vägtrafik, -fordon och bränsle ska tas fram, där hänsyn tas till stad och land, trängsel, tid på dygnet samt fordonens miljöpåverkan.

De ekonomiska styrmedlen som riktar sig mot vägtrafiken behöver få större precision för att uppfattas som legitima bland befolkningen. Höjda bensinskatter på dem som inte har andra alternativ än bilen leder enbart till omfördelning av pengar från landsbygdsbor till staten men ingen minskning av utsläppen. Ett nytt system för beskattning av vägtrafiken bör därför införas.

I dagsläget beskattas den tunga vägtrafikens negativa klimat- och miljöpåverkan samt vägslitage huvudsakligen när bränslet tankas. Priset tas ut direkt vid dieselpumpen. En nackdel med detta system är att kostanden blir olika för olika lastbilar beroende på var de tankar sin diesel. Den som tankat diesel i ett annat land, där drivmedelspriset är lägre, får därmed en lägre körkostnad per mil på de svenska vägarna.

En ny beskattningsmodell bör ta hänsyn till vilken miljöbelastning fordonets körande har i hela trafiksystemet. Modellen måste ta hänsyn till stad och land, trängsel, tid på dygnet samt fordonens miljöpåverkan. Med dagens moderna teknik kan vi skapa en modell som är avsevärt mer rättvis än dagens modell. Om varje fordon har en uppkoppling till ett digitalt trafikövervakningssystem kan man betala skatt månadsvis utifrån vilken zon fordonet har befunnit sig. Fördelen med detta är att vi kan komma bort ifrån dagens överbeskattning av landsbygden samtidigt som vi kan få till en mer styrande beskattning i våra storstäder där trängsel samt miljöbelastning är som störst. Vi kan också arbeta med olika beskattning vid olika tider på dygnet vilket gör att vi även här kan skapa en större styrning via beskattningen. Fordonstrafiken kommer således att bli mer likvärdig med exempelvis flyget och järnvägen där de "bästa" avgångstiderna har ett högre värde än de avgångar då resetrycket är lägre.

En sådan beskattningsmodell kan först prövas för de tunga godstransporterna och därefter utökas till att även omfatta personbilar. En förutsättning för att modellen ska tillämpas för personbilar är att integriteten kan bibehållas. Endast information om vilken summa den enskilda bilen ska betala ska skickas vidare till myndigheten, inte var bilen befunnit sig.

RÄTTVISA RESEAVDRAG

FÖRSLAG:

56. Gör om reseavdraget så att det är oberoende av färd sätt och bygger på avstånd.
57. Skattereduktionen för resor till och från arbetet ska, inom ramen för den föreslagna reformen, utökas så att det blir en förbättring för dem som bor på landsbygden och är beroende av bilen.

En övergång till ett avståndsbaserat reseavdragssystem är eftersträvansvärt av främst miljö- och klimatskäl, men även av förenklingsskäl och för att minska det överutnyttjande som förekommer. Det är angeläget att en förändring sker på ett sådant sätt att de som bor där tillgång till kollektivtrafik saknas fortsatt bör ha ett reseavdrag i paritet med dagens. En statlig utredning om förändrat reseavdrag presenterades sommaren 2019.

Vi anser att principerna bakom den föreslagna modellen är bra. Användning av kollektivtrafik och samåkning ska uppmuntras. En skattereduktion är att föredra framför ett avdrag eftersom resekostnaden för samma resa inte är större för den som har hög marginalsatt än för den som har låg. Det är naturligtvis också positivt om systemet blir enklare så att "skattefelet" (fusk) kan minskas. Däremot anser vi att regeringens föreslagna nivå på skattereduktionen är för låg och därmed för de flesta på landsbygden inte innebär den höjning av reseavdragets storlek som vi skulle vilja se. Vi föreslår därför att skattereduktionen, inom ramen för den föreslagna reformen, ska utökas så att det blir en förbättring för dem som bor på landsbygden och är beroende av bilen.

ANDRA FÖRSLAG:

Kristdemokraterna har ställt sig bakom en övergång till ett avståndsbaserat reseavdragssystem är eftersträvansvärt av främst miljö- och klimatskäl, men även av förenklingsskäl och för att minska det överutnyttjande som förekommer. I avvaktan på ett nytt system har Kristdemokraterna föreslagit att milersättningen höjs till 22 kr/mil och att detta delvis finansieras genom en höjning av beloppsgränsen. Därigenom blir det ett tydligt fokus mot dem som har långa dagliga resvägar.

BONUS FÖR KONVERTERING TILL FÖRNYBART

FÖRSLAG:

58. Inför en bonus för konvertering av befintliga bensin- och dieseldrivna fordon.

Det mest effektiva sättet att minska utsläppen från många personbilar är att konvertera motorn så att den kan köras på E85 eller rena biobränslen. Nyproduktionen av en bil är också mycket resurskrävande och innebär stor miljöpåverkan. Kostnaden för konvertering ligger idag under 10 000 kronor för bensin- till etanoldrift, vilket fortfarande är en ansevärd summa. Vi föreslår därför att en bonus införs för konvertering av befintliga bensin- och dieselfordon till biogas, etanol eller biodiesel HVO.

UPPMUNTRA ANDRAHANDSMARKNAD FÖR MILJÖBILAR I SVERIGE

FÖRSLAG:

59. Bonus-delen i bonus-malus-systemet ska betalas ut under en flerårsperiod.

Det är ett problem att begagnade elbilar och laddhybrider exporteras till Norge och gasbilar till Tyskland. Detta beror på att det i Sverige, tack vare bonusen, är förmånligt att köpa en ny miljöbil. En följd av detta har blivit att andrahandsmarknaden utvecklats sämre i Sverige. Bonus-delen i bonus-malus-modellen bör därför förändras så att den betalas ut successivt under en flerårsperiod.

VÄTGASPRODUKTION I NORRA SVERIGE

FÖRSLAG:

60. Utred möjligheterna för att starta storskalig vätgasproduktion i Sverige.

I delar av landet där det inte är realistiskt att bygga ut elnät för försörjning av tunga väg- eller järnvägstransporter, är vätgas ett bra alternativ. Vätgas produceras lämpligen med hjälp av klimatneutral el. En vätgastank kan i viss mån ses som en smidigare form av batteri. Vi föreslår att möjligheterna utreds för att starta storskalig vätgasproduktion i Sverige för att driva tåg på järnvägar som idag trafikeras av dieseltåg samt bränslecellsdrivna tunga vägfordon som verkar på sträckor långt ifrån elektrifierade sträckor.

FUNGERANDE POSTSERVICE

FÖRSLAG:

61. En utredning ska tillsättas som ska ta ett helhetsgrepp på posthanteringen utifrån tillgänglighet, säkerhet, framtida behov och möjligheter samt kostnader.

I takt med digitaliseringen har den fysiska postgången fått en minskad roll. Det är naturligt och ingenting som vi kan eller vill bromsa upp. Vi måste därför förbereda oss inför de utmaningar postservicen står inför när andelen brev fortsätter att sjunka. Olika länder har gjort olika vägval. I en del länder jobbar man med olika typer av porton där exempelvis ”garanterade” försändelser har ett pris, brev som inte brådskar har ett pris och brev som måste vara framme nästa dag har ett pris. I andra länder har man försökt att möta utvecklingen genom att exempelvis dela ut post enbart varannan dag.

Vi anser att Sveriges väg måste ta hänsyn till förutsättningarna i hela vårt land. Det är av yttersta vikt att det levereras post i hela landet samt att posten även fungerar om exempelvis elnätet av någon anledning inte fungerar. Riksdagen har nyligen beslutat om en ny prismodell för portot, men det är troligtvis inte tillräckligt för att vi ska kunna garantera en väl fungerande posthantering i hela landet. Vi föreslår därför att det tillsätts en utredning som tar ett helhetsgrepp på posthanteringen utifrån tillgänglighet, säkerhet, framtida behov och möjligheter samt kostnader.

JAKT

Sveriges jägare fyller en viktig roll genom viltvården och eftersök av trafikskadat vilt. Jakt är både en viktig fritidssysselsättning och en näringsverksamhet i form av bl.a. jaktturism. Kött från vilt är en högvärdig proteinkälla med mycket låg negativ miljöpåverkan.

Kristdemokraterna anser att viltförvaltningen behöver decentraliseras ytterligare – från europeisk nivå till nationell nivå och från nationell nivå till regional nivå. Regelverket för skydd för värdefulla livsmiljöer och arter i EU bör anpassas efter de olika nationella förutsättningarna. Licensjakt av varg, skydds jakt av skarv i skärgårdsmiljöer och jakten på vildsvin är exempel på frågor som ska avgöras nationellt.

De stora vildsvinsstammarna skapar stora problem som bl a behöver hanteras genom ökad jakt. Även jakten på säl och skarv behöver utökas eftersom dessa arter orsakar stora problem bl a för yrkesfisket. Gässen innebär ett växande problem i takt med klimatförändringen som medför att många kanadagäss stannar i landet under vintern. Därför behöver jakten på dessa fåglar utökas. Skydds jakt på rovdjur måste kunna genomföras snabbt och effektivt när tamdjur hotas. Vargstammen behöver minskas i vissa regioner genom licensjakt.

Reglerna kring vapenhanteringen behöver förenklas. Hanteringen av vapenlicenser bör flyttas från polisen till en ny myndighet för jakt och viltvård. Kristdemokraterna anser också att tidsbegränsningen av vapenlicenser ska tas bort, den fyller inte någon funktion eftersom automatiska slagningar mot straff- och misstankeregister görs dagligen. En jägare eller skytt med licens som byter in ett vapen borde kunna köpa en nytt av samma typ direkt utan att en ny prövning görs. Licenskravet på ljuddämpare bör avskaffas eftersom det idag är en ren formalitet. Begränsningarna på antalet vapen bör slopas. Reglerna för när licens ska beviljas behöver också förtydligas. Detsamma gäller reglerna för förvaringen av vapen. När ett vapenlicensmål går till domstol bör rättshjälp kunna ges.

De senaste 20 åren har hundratals jakthandlare tvingats stänga, ofta till följd av polismyndighetens krav på att verksamheten måste ha ett visst antal transaktioner per år för att få sälja vapen. Utan möjlighet sälja vapen och ammunition uteblir också försäljningen av andra varor. Småföretagande inom jakthandel bör i stället uppmuntras eftersom det skapar arbetstillfällen. Att jakt- och vapenhandeln slås ut är något som främst drabbar landsbygden.

Kristdemokraterna motsätter sig ett överdrivet genomförande av EU:s vapendirektiv. EU:s minimiregler ska genomföras och Sveriges ska inte vara ”bäst i klassen”. Det förekommer inte något nämnvärt läckage av lagliga vapen till brottslig verksamhet.

VILDSVIN

FÖRSLAG:

62. Stödutfodring av vilt ska regleras i lag.
63. Inför ett statligt stöd för att utbilda jägare och jakthundar i vildsvinsjakt.
64. Drönare ska få användas vid vildsvinsjakt.
65. Kvoter för avskjutning av vildsvin ska sättas upp.
66. Ett statligt stöd ska införas för att stängsla in grödor och inskaffa fällor som skydd mot vildsvin.
67. En statlig snabbutredning ska ge förslag på hur jakten på överetablerade viltarter kan utökas.

Vildsvinens antal har vuxit utom kontroll. Lantbrukare, villaägare och trafikanter känner konsekvenserna i allt större utsträckning. På flera håll på den svenska landsbygden har vildsvinens närvaro nått det olidliga gräns.

Vildsvinstammen har en tillväxt på omkring 30 procent per år, vilket innebär att antalet fördubblas vart tredje år. Denna höga tillväxttakt är unik bland större däggdjur i Sverige. Enligt en beräkning från Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) uppgår kostnaderna för skadorna i jordbruket till över en miljard kronor årligen. Därtill kommer skador på skogsbruket, uppbökade villatomter samt trafikolyckor.

Regeringens reaktion på vildsvinens framfart har varit för lite och för sent. På grund av problemets omfattning behövs ytterligare kraftfulla åtgärder för att hantera vildsvinskrisen.

Ohämmad stödutfodring, ibland med tonvis av sockerbetor på samma plats, betraktas som en av de bidragande faktorerna till vildsvinsstammens ökning. Utfodringen behöver därför regleras i lag. Det är orimligt att det idag är tillåtet att tippa lastbilsflak med sockerbetor för att mata vildsvinen i skogen. Här måste hänsynen till de som brukar jorden gå före andra intressen.

För att skapa goda förutsättningar för vildsvinsjakt föreslår vi att ett statligt stöd införs för utbildning av jägare och jakthundar. Denna utbildning ska bl a inkludera hur vildsvinsköttet ska hanteras för att försäljas. Stödet ska administreras via Jägareförbundet, som har det allmänna uppdraget att leda jakten och viltvården i landet.

Drönare med kameror skulle kunna bli ett effektivt hjälpmedel i jakten. Emellertid är detta idag förbjudet. Jaktförordningen bör därför ändras så att det blir tillåtet att använda drönare vid vildsvinsjakt.

Vi föreslår att länsstyrelserna ska sätta upp mål för antalet svin som ska skjutas i vart och ett av de hårdast drabbade länen. Siffrorna ska sedan brytas ned på varje viltvårdsområde. Vi tänker oss att detta är aktuellt för de fyra-fem mest svindrabbade länen i landet.

I dagsläget finns möjlighet att söka stöd för att stängsla in hagar till skydd mot rovdjur. Motsvarande stöd för att stängsla odlingar mot klövvilt finns inte. I och med det krisläge som nu råder gällande vildsvinen vore det rimligt att det fanns möjlighet att söka ett statligt stöd för stängsling av grödor i sådana län där vildsvinstrycket är särskilt hårt. Även inköp av fallor bör kunna få bidrag.

Vildsvinen är inte det enda viltet som skapar orimliga problem. Betydande skador orsakas av djur som dovhjort, kronhjort, gäss och på vissa håll varg. Vi ser därför behovet av att se över jaktreglerna för fler arter. En statlig snabbutredning bör därför tillsättas för att ge förslag på hur jakten på överetablerade viltarter kan utökas.

ANDRA FÖRSLAG:

Kristdemokraterna har föreslagit flera åtgärder för att begränsa vildsvinspopulationen. En viktig del är ökad jakt. Jakten begränsas idag av att det är svårt att sälja köttet. Vi vill därför att det ska vara möjligt för jägare att sälja kött från svin direkt till konsumenter eller en lokal butik eller restaurang. Det ska alltid vara krav på att köttet ska genomgå trikintest och att det skall vara tydligt spårbart varifrån viltet kommer. Vi föreslår också att staten ska bjuda på den avgift (idag omkring 100 kronor) som ett trikintest kostar. Kristdemokraterna har också föreslagit att jägare ska kunna sälja viltkött för ett belopp upp till 45 000 kronor per år skattefritt, motsvarande fribeloppet för uthyrning av privatbostad.

LEVANDE SKÄRGÅRD

FÖRSLAG:

68. Tillåt jakt på skarv vid fågelns boplatser.
69. Genomför en översyn av reglerna för utfärdande av yrkesfiskelicenser i syfte att öka nyrekryteringen av svenska fiskare.
70. Avblås införandet av svenska särkrav på spårbarhetsregler för fisk.
71. Utarbeta en plan för hur lönsamheten i det svenska yrkesfisket kan öka, eller i varje fall inte minska.
72. Det statliga stödet till färjetrafik till öarna ska bestå och pendlingsmöjligheterna på vatten stärkas.
73. Säkerställ att snabb räddningskapacitet med flyg finns i våra skärgårdsområden och fjällområden.

Yrkesfisket i skärgården hotas idag av brist på torsk och av en stor sälpopulation. Flera av fiskebestånden i vårt närområde är eller har varit överfiskade. Bottendöd och sjukdomar, såsom sälmask, bidrar ytterligare till att sänka fiskebestånden. Utvecklingen av mer selektiva fångstredskap behöver fortsätta, samtidigt som predationen från säl måste minska. Jakten på säl måste därför höjas för att pressa ned populationsstorleken. Jakten på skarv måste intensifieras, inte minst mot bakgrund av att skarven fångar stora mängder ål, som är en starkt hotad fisk i dagsläget. Jakt på skarv får idag inte bedrivas närmare än 300 meter från känd boplatz för skarv. Denna begränsning i jakten bör avskaffas.

Ålfisket är en känslig balansgång mellan att bevara både ålen, ålfisket och den kultur och kunskapstradition som är förknippad med dessa. Den starkt restriktiva fiskeripolicyn för ål måste fortsätta under tämligen lång tid. Det yrkesmässiga fisket efter ål har gjort sin del i ansträngningen att rädda ålen, fångstmängderna har minskat med hälften sedan de skärpta reglerna infördes 2007. Kristdemokraterna anser därför att överföring av ålfisketillstånd mellan generationer ska tillåtas, annars riskerar ålfisketraditionen att dö ut.

En förutsättning för en levande skärgård är att det finns yrkesfiskare som bedriver ett fiske även vintertid. Skärgården ska vara en hemmiljö för människor med boende, arbete och fritid, inte reduceras till en attraktion som drar igång under sommaren och stängs resten av året.

Unga fiskare har idag svårt att få yrkesfiskelicenser. Havs- och vattenmyndigheten avslår ansökningar om licenser även om dessa tillstyrks av länsstyrelsen (som endast är rådgivande). Detta medför att nyrekryteringen till yrket stoppas. På sikt försvinner därmed det yrkesmässiga kustfisket, vilket vore negativt socialt, kulturellt och ekonomiskt. Vi föreslår därför att en översyn görs av reglerna kring utfärdande av yrkesfiskelicenser i syfte att öka nyrekryteringen av svenska fiskare.

Ett annat exempel, som fördyrar för svenska fiskare, är att regeringen inför svenska särkrav på spårbarhetsregler för fisk, som producenter i andra EU-länder slipper, trots att ett gemensamt system har aviserats.

Överlag är det idag svårt att få lönsamhet i det svenska yrkesfisket. Svårigheterna i branschen riskerar att öka ytterligare i samband med Brexit, då de svenska fiskarna i brist på avtal riskerar att bli utestängda från de brittiska fiskevattnen. Det behövs nu en plan för hur lönsamheten i det svenska yrkesfisket kan öka. Särskilt behöver en övergångsplan finnas om fiskerimöjligheterna drastiskt försämras i samband med Brexit.

Goda kommunikationer över vattnet är avgörande för livsbetingelserna i skärgården. På senare tid har Trafikverket beslutat att fasa ut det statliga stödet till färjetrafiken i bl a Göteborgs södra skärgård. Detta slår mot möjligheten att leva, bo och arbeta i skärgården. Det är angeläget med goda förbindelser mellan öar och fastlandet. Pendlingsmöjligheterna på vatten behöver stärkas så att hela skärgården kan leva. Det statliga bidraget till färjetrafik i enskild eller kommunal regi ska därför bestå.

För den som lever på en ö utgör tillgång till ambulansflyg och helikopter en viktig del av tryggheten. Därför vill vi att sjukvårdens huvudman ska säkerställa att snabb räddningskapacitet med flyg finns i våra skärgårdsområden och fjällområden.

ANDRA FÖRSLAG:

Kristdemokraterna vill ha levande skärgårdar med plats för boende, näringsidkande och turism. Det behövs också goda förutsättningar för lokalt baserade kustfiskare som förädlar fisken för bl a turisternas räkning. Kommersiell fiskeriverksamhet med stöd av allemansrätten har blivit ett vanligare fenomen i områden med fritt handredskapsfiske. Detta skapar konflikter med enskilda vattenägare och minskar incitamenten för fiskevårdsåtgärder. Möjligheterna bör därför utredas att, i syfte att utveckla fisketurism och annat småskaligt fiskeföretagande, bilda fiskevårdsområden i sådana vatten där fritt handredskapsfiske nu råder.

Kristdemokraterna vill värna yrkesfiskets viktiga roll för skärgårdens näringsliv, kultur och attraktionskraft. Människan ska kunna bedriva ett hållbart fiske som minimerar den negativa påverkan på havsmiljön. Yrkesfiskares, fritidsfiskares och kustbefolkningens intressen ska beaktas.

Kristdemokraterna har föreslagit utökad jakt på säl och skarv.

KULTUREN PÅ LANDSBYGDEN

FÖRSLAG:

74. Säkerställ stöd till samlingslokaler på landsbygden.
75. Stöd folkbildningens utveckling på landsbygden.
76. Stärk uppdraget till statliga kulturinstitutioner att verka i hela landet.

Möteslokaler på landsbygden har en stor funktion för civilsamhällets utveckling. Tre av de stora samlingslokalorganisationerna (Bygdegårdarnas Riksförbund, Riksorganisationen Folkets Hus och Parker och Riksföreningen Våra Gårdar) har bildat en samarbetskommitté (SamSam) och tillsammans har de över 2500 samlingslokaler.

Om vi dessutom ser till hembygdsrörelsens lokaler och Svenska Kyrkan liksom andra kyrkor som har möteslokaler på landsbygden så är det ett stort antal och ofta samlingspunkten för byalag och andra viktiga organisationer för landsbygdens utveckling. Lokalhållarna behöver stöd från såväl kommuner, regioner och staten. Ett sådant aktuellt område är att fiberutbyggnaden även når dessa lokaler. Dessa lokala mötesplatser är ofta den viktigaste platsen för landsbygdens organisationer att kunna mötas för att verka för tillväxt, attraktionskraft och livskvalitet.

Folkbildningen i form av studieförbund, folkhögskolor och bibliotek har stor betydelse för landsbygdens tillgång till kultur. Studiecirkelar och kulturprogram från de olika studieförbunden är en viktig del av kulturens infrastruktur och gör det möjligt att kulturen finns även utanför de stora städerna. Det offentliga behöver fortsatt stötta folkbildningens utveckling på landsbygden.

Kristdemokraterna vill driva en kulturpolitik som värnar ett kulturellt utbud över hela landet. Många av de stora institutionerna som finns i de större städerna har där en viktig uppgift, men de behöver också ha i sina uppdrag att verka på landsbygden.

KOMMUNERNAS EKONOMI

FÖRSLAG:

77. Tillsätt en utredning om för- och nackdelar med att kommuninvånarna får väsentligt större del av vinster från naturresurser; Norge kan fungera som inspiration.

En utredning bör tillsättas för att utreda för- och nackdelar med en modell där vinsterna från de svenska naturresurserna i första hand hamnar i kommunerna och därifrån omfördelas enligt en fastställd princip, snarare än nuläget där intäkterna går till staten och kommunerna enbart får skatteintäkter från de boendes arbetsinkomster. I detta sammanhang är det värt att studera den norska modellen, där en del av vinsterna från nyttjandet av landets naturresurser går direkt till kommunerna.

Dagens modell medverkar till att landsbygdkommunerna framställs som bidragstagare, som storstädernas skattebetalare håller under armarna. En tydligare formell koppling, kombinerat med en omfördelning från de kommuner där vinsterna genereras, skulle kunna tydliggöra för alla att stad och land behöver varandra. Det skulle också kunna innebära att kommuninvånarna såg mer positivt på olika typer av projekt för att utveckla naturresurserna i kommunen. Samtidigt finns det problem med att skapa en situation där kommuner får helt skilda välfärdsförutsättningar baserat på om det ligger en utbyggd älv eller finns mineraler i marken i just den kommunen.

Vi är öppna för att kommuninvånare ska få större del av naturresurserna, men frågan behöver utredas i grunden.

NEJ TILL MYNDIGHETSAKTIVISM

FÖRSLAG:

78. De myndigheter som i stor utsträckning fattar beslut som rör areella näringsidkare ska genomföra utbildningar i integritet och opartiskhet.

79. Innan beslut fattas av enskild myndighet som påverkar eller kan påverka en regions tillväxtpotential på ett negativt sätt, måste en samordning ske med andra myndigheter.

80. Lagstiftningen ska tydliggöra att även Hav- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket i sin verksamhet ska beakta produktionsmål såväl som miljömål, motsvarande det uppdrag Jordbruksverket har.

Under senare år har politisk aktivism bland myndighetsanställda blivit vanligare. Det handlar i korthet om att anställda vid myndigheter driver en egen agenda utan stöd i, eller i motsats till, demokratiskt formade beslut. Vattendirektivet tolkas i direkt kontrast till EU-kommissionens uttalade innebörd. Skogsstyrelsen tvingar skogsägare att stämma staten för att få de ersättningar de har rätt till. Vapenlicensansökningar avslås med hänvisning till icke-existerande regler om vapnets utformning. Ibland väcker myndighetsaktivismen kanske mest irritation, men för areella näringsidkare handlar det om möjligheten att försörja sig på sin verksamhet. Det är rimligt att den som sliter hela dagen för att förvalta skog, mark och vatten ska kunna lita på att de myndighetspersoner som har makt att fatta avgörande beslut om verksamheten inte påverkas av en egen agenda.

Myndighetsaktivismen urholkar förtroendet för myndigheternas oberoende och ytterst för demokratin som metod för att påverka de offentliga beslut som styr vardagen för areella näringsidkare. Det är därför angeläget att återupprätta det oväldiga ämbetsmannaidealet.

Innan beslut fattas av enskild myndighet som påverkar eller kan påverka en regions tillväxtmöjligheter på ett negativt sätt, måste en samordning ske med andra myndigheter innan beslut fattas. Syftet är att förhindra att en enskild myndighet begränsar eller försvårar regional tillväxt.